

Ekonomski potencijal i stanje ekonomije

Ruska Federacija je, po površini, najveća država na svijetu, a prostire se na 17.075,400 km², što čini 10 odsto površine planete Zemlje. Raspolaze sa: 45 odsto svjetskih zaliha prirodnog gasa, 13 odsto svjetskih rezervi nafte, 23 odsto svjetskih rezervi uglja, kao i značajnim količinama gotovo svih ruda, minerala, ogromnim hidropotencijalom, šumskim bogatstvom i ogromnim prostranstvom obradivih površina (oko 1.300.000 km² ili 0,9 hektara po stanovniku). Procijenjena vrijednost zaliha prirodnih resursa i već istraženih rudnih blaga je od 32 do 35 triliona američkih dolara

Tokom dugog perioda centralnog državnog upravljanja, razvoj je bio usmjeren ka sektorima energetike i eksploatacije sirovina za tešku industriju i odbranu.

Najvažniji sektor industrije danas je metalna industrija (čini 1/5 ukupne industrijske proizvodnje), slijede: industrija nafte, elektroenergetska proizvodnja, kemijska i petrokemijska industrija. Laka industrija je posljednjih godina na niskom nivou, što je rezultat otvaranja granica i ulaska konkurentnije i jeftinije robe sa Zapada; tek u 2000. godini, ova grana bilježi značajniji porast.

Značajnije privredne sektore čine još drvna, ribarska i industrija kože.

Više od decenije nakon raspada Sovjetskog Saveza (u decembru 1991.), Ruska Federacija se još uvijek bori da uspostavi modernu tržišnu ekonomiju i dostigne stabilan ekonomski rast, te u tome smislu posljednjih godina postiže zapažene rezultate.

Privatizacijom je nastala grupa velikih naftnih kompanija koje posluju u izuzetnoj konkurenciji. To su: "Lukoil", "Surgut Holdings", "Jukos", "Sidnako" i "Sibneft". Proces privatizacije je nastavljen i u kasnijem periodu. U tom periodu, privatizacija je, uglavnom, obuhvatila velike državne kompanije, tzv. prirodne monopole, kao što su "Gazprom", "Svjazinvest" i dr. Za očekivati je da će se ova tendencija nastaviti i

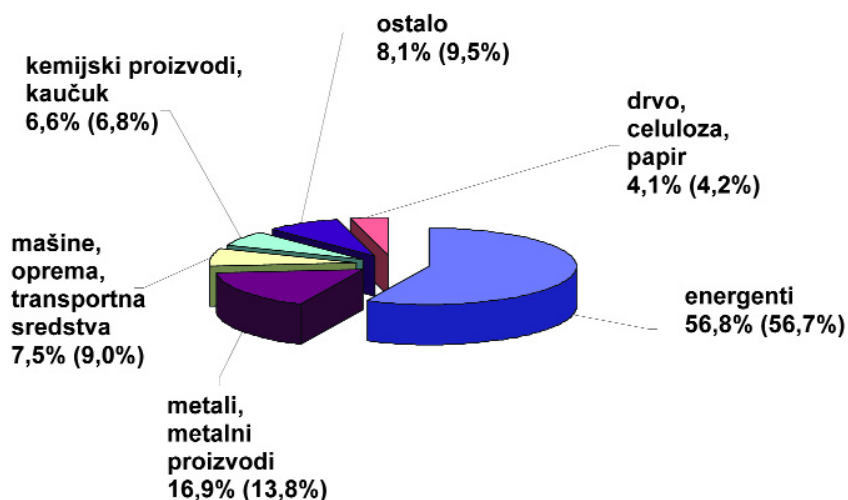
dalje, pošto su sredstva od prodaje paketa akcija velikih kompanija jedan od rijetkih izvora valutnih ubrizgavanja u državni budžet. Postoji tendencija ka ukрупnjavanju kompanija, posebno u sektoru proizvodnje nafte i gasa, kako bi se omogućila konkurentnost na svjetskom tržištu.

Proces privatizacije pratila je i reforma bankarskog sistema. Najveće ruske banke su: od državnih - "Sberbank" i "Vnještorgbank", a od privatnih - "Menatep", "Mostbank", "Onexsim" i dr. Kroz privatizaciju nastao je veliki broj privatnih poduzeća. Računa

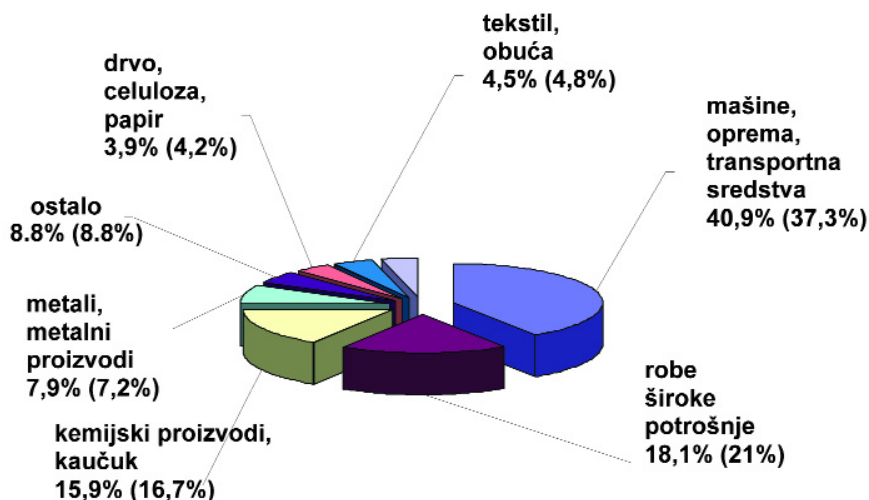
se da u Rusiji trenutno ima oko 10 miliona registriranih privatnih privrednih subjekata.

U 2004. godini vrijednost izvoza Ruske Federacije dostigla je rekordni nivo od 182 milijarde USD, što je za 33,9 odsto više nego u 2003. godini. Od toga u zemlje ZND 29,8, a u ostale 152,2 milijarde USD. Razlog ovako enormnog povećanja vrijednosti izvoza je, prije svega, svjetska konjunktura, odnosno visoki rast svjetskih cijena energenata i sirovina, a struktura izvoza je tradicionalno zadržala sirovinški karakter.

Robna struktura izvoza Ruske Federacije 2004. (i u odnosu na 2003.)

Robna struktura uvoza Ruske Federacije u 2004. (i u odnosu na 2003.)

Ekonomski saradnja BiH i Ruske Federacije

SSSR je prije rata bio jedan od prvih vanjskotrgovinskih partnera privrede BiH. Zajedno sa društveno-političkim promjenama koje su se zadnjih godina dogodile na prostorima tadašnjeg Sovjetskog Saveza, kao i BiH, značajne promjene desile su se i u trgovinskoj razmjeni.

Na primjer, BiH je 1990. godine sa SSSR-om ostvarila robnu razmjenu od 937,6 miliona dolara, od čega je na izvoz otpadalo 490,3 miliona dolara, a na uvoz 447,3 miliona dolara.

U tom periodu u robnoj razmjeni sa SSSR-om kroz izvoz robe ili uvoz sirovina učestvovali su: Energoinvest, Unis, RMK Zenica, Šipad, Jelšingrad, KHK, Bratstvo, Borac Travnik, Soko Mostar, Bosnalijek, Vranica, Unioninvest, Bosna i dr.

Pregled robne razmjene BiH - SSSR, u nekoliko prijeratnih godina, naveden je u tabeli 1, pri čemu treba uzeti u obzir da se oko 60 odsto robne razmjene u predratnim godinama odnosilo na današnju Rusku Federaciju.

Tabela 1

Godina	Izvoz	Uvoz	Ukupno
1988.	313.000.000,00	288.000.000,00	601.000.000,00
1989.	458.000.000,00	436.000.000,00	894.000.000,00
1990.	490.000.000,00	447.000.000,00	937.000.000,00

Robna razmjena u posljednim godinama je zanemariva u odnosu na raniji period. Sve se, uglavnom, svodi na uvoz zemnog gasa i eventualno sirove nafte iz Ruske Federacije, te pokušaje ponovnog pojavljivanja domaćih poduzeća na tržištu.

Veličine robne razmjene BiH i RF

Tabela 2

Izraženo u KM

Godina	Izvoz	Uvoz	Ukupno
1999.	595.881	99.066.414	99.662.295
2000.	2.221.372	158.535.514	160.756.886
2001.	2.194.133	22.314.991	24.509.124
2002.	256.108	44.261.277	44.517.385
2003.	1.187.144	51.273.246	52.460.390
2004.	1.134.790	159.828.649	160.963.439

Iz perioda klirinškog načina plaćanja postoji ruski dug od 125 miliona klirinških dolara, a sa strane BiH dug od 104 miliona američkih dolara za isporučeni prirodni gas. Pokušaji rješavanja ovog problema su u toku i postoje indicije da bi uskoro mogao biti riješen.

Na planu ugovornog reguliranja ekonomskih odnosa između dvije države, Vlada Ruske Federacije i Vijeće ministara BiH usuglasili su i parafirali tri ključna sporazuma:

Sporazum o trgovini i ekonomskoj suradnji,

Sporazum o stimuliranju i uzajamnoj zaštiti ulaganja,

Sporazum o formiranju međuvladine rusko-bosanskohercegovačke komisije za trgovinsko-ekonomsku i naučno-tehničku suradnju.

U julu 2003. godine potpisan je Sporazum o suradnji između Vanjskotrgovinske komore BiH i Trgovačko-industrijske komore Ruske Federacije.

Veliki dio bh. privrede poslovno je bio orijentiran na tržište Ruske Federacije, te bi bilo neophodno iznaći način da se zadrže prije rata stečene pozicije, direktnom međusobnom suradnjom u svim oblastima privrede (razmjena robe i usluga, kooperacije, specijalizacije, zajednički nastupi na trećim tržištima i slično).

U cilju podsticanja direktnih partnerskih odnosa između kompanija dviju zemalja, važna je kontinuirana razmjena bitnih poslovnih informacija i planiranje budućih nastupa na ovom tržištu, kao i iznalaženje mogućnosti viših oblika suradnje dugoročnom tehničko-tehnološkom kooperacijom. U ovom segmentu se nameće i najvažniji zadatak komorskog sistema kako u BiH tako i u RF, koji mora kroz zajedničke aktivnosti raditi na otklanjanju svih do sada uočenih barijera i teškoća, kao i institucionalnom stvaranju osnovnih uslova za nesmetanu i uspješnu buduću suradnju.

J. S.